

OHUTUSJUHEND LAADURIJUHILE Nr 35

1. SISSEJUHATUS

Käesoleva ohutusjuhendi tutvustamine (esmajuhendamine) töötajale toimub pärast töötaja tööle vormistamist ja sissejuhatava juhendamise läbiviimist tööandja määratud pädeva isiku poolt.

Töötaja täiendjuhendamine korraldatakse alljärgnevatelt juhtudel:

- uute töötavishoiu ja tööohutuse juhendite või õigusaktide kehtestamisel või kehtivate nõuete muutumisel;
- töökorralduse muutmisel või kui tema töös on olnud kolmest kuust pikem vaheaeg;
- tehnoloogia või töövahendite vahetamisel või uuendamisel;
- töötaja ümberpaigutamisel teisele tööle või tema tööülesannete olulisel muutumisel;
- kui töötaja rikkus tööohutusnõudeid, mis põhjustas või oleks võinud põhjustada tööõnnetuse;
- tööde või tegevuse puhul, mis ei kuulu töötaja töölepinguga määratud tööde või ametikohustuste hulka;
- kui struktuuriüksuse juht või töötaja ise peab seda vajalikuks;
- kui tööinspektor peab seda vajalikuks.

Täiendjuhendamise sisu ja mahu määrab tööandja.

Töötaja sissejuhatav, esma- ja täiendjuhendamine, väljaõpe ning töötaja iseseisvale tööle lubamine registreeritakse sellekohases päevikus või andmebaasis, kuhu märgitakse:

- juhendamise või väljaõppe kuupäev ja kestus;
- juhendatava ja juhendaja ees- ja perekonnanimi ning amet;
- struktuuriüksus, kuhu töötaja tööle suunati;
- täiendjuhendamise põhjus;
- töötajale tutvustatud juhendite ja õigusaktide nimetused;
- iseseisvale tööle lubamise kuupäev.

Töötaja kinnitab juhendamist, väljaõpet ning iseseisvale tööle lubamist oma allkirjaga.

Töötaja kohustused ja õigused

Töötaja on kohustatud:

- osalema ohutu töökeskkonna loomisel, järgides töötavishoiu ja tööohutuse nõudeid;
- järgima tööandja kehtestatud töö- ja puhkeaja korraldust;

- läbima tervisekontrolli vastavalt kehtestatud korrale;
- kasutama ettenähtud isikukaitsevahendeid ning hoidma neid töökorras;
- tagama vastavalt väljaõppele ja tööandja antud juhistele, et tema töö ei ohustaks tema enda ega teiste elu ja tervist ega saastaks keskkonda;
- kohe teatama tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule õnnetusjuhtumist või selle tekkimise ohust, tööõnnetusest või tööülesande täitmist takistavast tervisehäirest;
- täitma tööandja, töökeskkonnaspetsialisti, töötervishoiuarsti, tööinspektori ja töökeskkonnavoliniku töötervishoiu- ja tööohutusosalase korralduse;
- kasutama töövahendeid ja ohtlikke kemikaale nõuetekohaselt;
- hoiduma omavoliliselt lahti ühendamast, muutmast või eemaldamast töövahenditele või ehitisele paigaldatud ohutusseadiseid ja kasutama neid nõuetekohaselt.

Töötajal on keelatud töötada alkoholi-, narkootilises või toksilises joores või psühhotroopse aine olulise mõju all.

Töötajal on õigus:

- nõuda tööandjalt töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele vastavaid töötingimusi ning ühis- ja isikukaitsevahendeid;
- saada teavet töökeskkonna ohuteguritest, töökeskkonna riskianalüüsi tulemustest, tervisekahjustuste vältimiseks rakendatavatest abinõudest, tervisekontrolli tulemustest ja tööinspektori ettekirjutusest tööandjale;
- tõsise, ähvardava või vältimatu õnnetusohu korral peatada töö ning lahkuda oma töökohalt või ohtlikult alalt;
- keelduda tööst või peatada töö, mille täitmine seab ohtu tema või teiste isikute tervise või ei võimalda täita keskkonnaohutuse nõudeid, teatades sellest viivitamata tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule;
- nõuda tööandjalt arsti otsuse alusel enda üleviimist ajutiselt või alaliselt teisele tööle või oma töötingimuste ajutist kergendamist;
- nõuda enda üleviimist sobivale päevasele tööle, kui ööajal töötamine on isikule arsti otsuse alusel tervise tõttu vastunäidustatud ning tööandjal on võimalik töötajat vastavale tööle üle viia;
- saada tööst põhjustatud tervisekahjustuse eest hüvitist vastavalt Vabariigi Valitsuse kehtestatud korrale;
- pöörduda töökeskkonnavoliniku, töökeskkonnanõukogu liikmete, töötajate usaldusisiku ja asukohajärgse tööinspektori poole, kui tema arvates tööandja poolt rakendatavad abinõud ja antud vahendid ei taga töökeskkonna ohutust.

Töötaja tervisekontroll

Töötaja tervisekontroll viiakse läbi tööajal ja tööandja kulul.

Töötaja tervisekontroll algab esmase tervisekontrolliga tööle asumise esimese kuu jooksul ning edaspidi töötervishoiuarsti näidatud ajavahemiku järel, kuid mitte harvem kui üks kord 3 aasta jooksul.

Tervisekontrolli käigus täidab töötaja tervisekontrolli kaardil tervisedeklaratsiooni osa ja kinnitab andmete õigsust allkirjaga.

Töötervishoiuarst olles tutvunud tervisekontrolli alusdokumentidega ning töökohal töötaja töökeskkonna ja töökorraldusega, määrab vajalikud terviseuuringud, kaasates vajadusel eriarste.

Töötervishoiuarst kannab terviseuuringute tulemused tervisekontrolli kaardile, annab hinnangu töötaja tervise seisundile ning teeb otsuse töökeskkonna või töökorralduse töötajale sobivuse kohta.

Töötervishoiuarst teeb töötajale teatavaks tema terviseuuringute tulemused ja tervisekontrolli otsuse.

2. ÜLDNÕUDED

- 2.1.** Autolaadureid võivad iseseisvalt juhtida vähemalt 18-aastased isikud, kes on läbi teinud teoreetilise ja praktilise õppuse, sooritanud eksami ja kellel on laadurijuhi tunnistus. Laadurijuhti peab tutvustama valmistajatehase poolt laaduriga kaasa antud ohutu ekspluateerimise instruksiooniga.
- 2.2.** Enne tööle lubamist peavad laadurijuhid läbi tegema arstliku läbivaatuse, sissejuhatava ohutustehnilise instrueerimise ning omama ohutud töövõtted koormate tõstmisel, teisaldamisel ja ladustamisel.
- 2.3.** Laadurijuht peab tegema seda tööd, mille on andnud vastav spetsialist ja mis kuulub tema töökohustuste hulka.
- 2.4.** Laadimistöodel ja koormate transportimisel tuleb kinni pidada koormate töötlemise eeskirjadest. Ei tohi kasutada töövõtteid, mis kiirendavad küll tehnoloogilisi operatsioone, kuid toovad kaasa ohutusnõuete rikkumise.
- 2.5.** Kui vastavalt töötingimustele tuleb kasutada eririietust, jalanõusid ja teisi individuaalseid kaitsevahendeid, tuleb täita nende kasutamise nõudeid.
- 2.6.** Töö ajal peavad laadurijuhid olema ettevaatlikud ja täitma territooriumil, tsehhides, ladudes ohutu liikumise eeskirju.
- 2.7.** Laadimistöodel tuleb juhendada tööohutuse eest vastutava isiku korraldustest. Ohutusnõuete rikkumine võib põhjustada õnnetuse.
- 2.8.** Talvel peab kauba mahapaneku koht olema puhastatud jääst ja lumest.
- 2.9.** Pimeduse saabumisel, kui juurdepääsuteed laadimise ja kauba vastuvõtukohtadele ei ole küllaldaselt valgustatud, peab laadurijuht katkestama töö.
- 2.10.** Laadur võib sõita üle raudtee siis, kui ülesõidu kohal on rööbaste kõrgusel ülesõiduplatvorm.
- 2.11.** Autolaadurijuhid peavad jälgima laadurite tehnilise hooldamise perioodilisust.

3. ENNE TÖÖD

- 3.1.** Enne töö algust on laadurijuht kohustatud kontrollima isikukaitsevahendite korrasolekut, kui vastavalt töötingimustele on nõutav nende kasutamine;

vaatama üle teed ja vahekäigud, kus toimub koorma teisaldamine. Kui liikumistee üksikud lõigud on libedad (märjad, õlised), tuleb need puhastada. Talvel tuleb teed puhastada lumest. Kiilasjääd puhul tuleb teedele puistata liiva, peenkillustikku või soola.

3.2. Laadurijuhid peavad laaduritele tegema igapäevase tehnilise hooldamise. Selleks tuleb enne laaduri väljasõitu kontrollida:

- kummide seisukorda, rõhku nendes, velgede kinnitust, tõstemehhanismi käppade vankri kinnitust;
- akupatareide seisukorda (ühendusliinide ja jõujuhtmete kinnitust, elektrolüüdi taset, korkide olemasolu, akupatareide pinget);
- sarvede tõstmise ja kallutusmehhanismi tööd;
- liikumise, juhtimise ja pidurdussüsteemi mehhanismide korrasolekut.

3.3. Enne töö algust on autolaadurijuhid kohustatud:

- kontrollima, kas autolaaduri paagist, pumbast ja kraanidest ei voola õli välja;
- veenduma, et ketid on terved ja kinnitatud raami ja tõstemehhanismi käru külge, üle vaatama keti ülemiste kronsteinide keevisõmblused, kontrollima sõrmede, šarniiride ja kangide kinnitust;
- kontrollima pidurivedeliku olemasolu peasilindris ja painduvate voolikute kinnitust;
- kontrollima õli taset ja hüdrovoolikute ühenduste hermeetilisust;
- veenduma helisignaali, valgustusseadmete, piduritulede ja suunatulede korrasolekus.

3.4. Tööle ei lubata järgmiste defektidega laadureid:

- reguleerimata või mittekorras pidurid;
- mittekorras heli- ja valgussignaalid;
- autolaaduri mootori tugev ülekuumenemine;
- elektriliste laadurite liikumismehhanismi ja hüdropumba mootori tugev ülekuumenemine;
- praod raami, tõstuki, käru ja sarvede keevisõmblustes;
- kettidel on defektid või nende kulumine ületab kehtestatud prakeerimisnorme;
- rõhk kummides on normist madalam või kõrgem, kummides on augud, lõhed või on kahjustatud koortriie;
- hüdroüsteemis on müra ja vibratsioon;
- vastukaalude kinnitused on nõrgenenud;
- rooli pööramine on raskendatud;
- hüdroüsteemist lekib õli;
- tõsteketi kinnitus raami ja tõstevankri külge on nõrgenenud;
- kasvõi üks raami ja vankri rull ei pöörle;
- tõstekettide tähttrataste kinnitus on nõrgenenud;
- kallutusmehhanismi hüdrocilindri sõrmed ei ole kindlalt kinnitatud.

4. OHUTUSNÕUDED TÖÖ AJAL

4.1. Enne laadimistöde alustamist ja lasti teisaldamist tuleb kahvlite laius reguleerida vastavalt koorma mõõtmetele. Vertikaalraami suhtes peavad kahvlid olema sümmeetriliselt, nende otsad peavad olema ühes tasapinnas.

4.2. Ei tohi tõsta ja paigaldada lasti, mille raskus ületab laaduri tõstevõime. Nende nõuete rikkumise tagajärjel võib tõstuk kaotada juhitavuse ja ümber kukkuda.

- 4.3. Laaduri töö ajal on laadurijuhil kohustus kasutada turvavööd kui laaduril on puudu külgmised turva raamid mis takistavad laadurijuhi väljakukkumist.
- 4.4. Pööretel, sõitmisel hoone nurga tagant välja, raudteeülekohtade ületamisel ja kitsamates kohtades ei tohi tõstuki kiirus olla üle 3 km/h.
- 4.5. Autolaaduri töötsoonis ei tohi samal ajal viibida kõrvalisi isikuid.
- 4.6. Kahvlitega varustatud laaduriga on lasti haaramisel keelatud:
 - tõsta lasti, kui sarved ei lähe vabalt lasti alla;
 - rebida kinnikülmunud või kokkusurutud lasti;
 - paigaldada lasti tõstuki haardeseadmele kraanaga.
- 4.7. Last peab jaotuma ühtlaselt mõlemale kápale. Last võib ulatuda káppadest ettepoole kuni 1/3 kápa pikkusest.
- 4.8. Lasti tuleb tõsta sujuvalt, ilma járskude tõmmeteta, liigutades aeglaselt tõstuki kange.
- 4.9. Ülestõstetud lastiga võib tõstuki tõsteraami ettepoole kallutada kauba paika asetamiseks selleks ettenáhtud kohta.
- 4.10. Lasti ei tohi tõsta ega langetada tõstuki liikumise ajal. Nii lastiga kui ka ilma lastita liikumisel peab tõstuki raam olema transpordiasendis. Sel juhul peavad kápad olema tõstetud 200-300 mm maapinnast kõrgemale ning raam peab olema täielikult tagasi kallutatud.
- 4.11. Suuremõõtmeliste (saematerjalid jm.) lastide teisaldamisel, kui liikumistee ei ole sõidukijuhile hásti náhtav, peab tõstukit saatma isik, kes náitab teed ja annab vastavaid signaale.
Lasti teisaldamisel väikeste vahemaade taha võib tõstuk sõita tagurpidi.
- 4.12. Laadurijuht peab olema eriti ettevaatlik raami kallutamisel ülestõstetud koormaga, kallutussilindri kangi ei tohi jársult liigutada ega tõstukit jársult pidurdada. Jársul pidurdamisel, kui tõsteraam on kallutatud, võib laadur ümber minna või last maha kukkuda.
- 4.13. Lasti allalaskmine ja tõstmine toimib vastava kangi abil mida on kohustuslik kasutada aegalaste ja sujuvate liigutustega, et vältida lastile ja tõsteraamile tekkivaid járske liigutusi mis suurendavad laaduri ja lasti ebastabiilsust.
- 4.14. Laadurijuht peab andma helisignaali järgmistel juhtudel: inimeste kogunemiskohtades, ustest ja väravatest mööda või lábi sõitmisel, pööretel, kohalt liikuma hakkamisel ja tagurdamisel, halva náhtavuse korral.
- 4.15. Tõstuki liikumisel kitsastes lábikäikudes tuleb olla eriti ettevaatlik, et mitte puutuda vastu takistusi, mis võivad kukkudes põhjustada traumasid.
- 4.16. Kui tõstuk ei ole püsivas asendis (tagumised rattad on õhus), tuleb last alla lasta.
- 4.17. Laadurijuht peab tähelepanelikult üle vaatama koha, kuhu tuleb paigaldada last. Lastiga laadurit ei tohi jársult pöörata.
- 4.18. Ülestõstetud lastiga võib tõstemehhanismi ettepoole kallutada siis, kui laadur on riida vastas.
- 4.19. Laaduri liikumisel ei tohi jársult pidurdada.
- 4.20. Laadurijuht võib lasti transportida siis, kui last on tihedalt tõstemehhanismi raami vastas ja ühtlaselt jaotatud parema ja vasaku kápa vahel.
- 4.21. Vahetult laadimiskohale jõudmisel peab laadurijuht sõitma kõige madalama káiguga. Laadurit ei tohi jársult pidurdada kiilasjál, márjal ja libedal teel, sest sel juhul võib tekkida avariit ja laadur ümber minna.
- 4.22. Pikkade lastide teisaldamiseks (saematerjalide pakid jm.) , mida on võimalik asetada kaubaalustele, tuleb kasutada ilma blokkideta noolega laadureid.

- 4.23.** Laadimistöõde tegemisel tuleb jälgida noole asendit. Ei tohi tõsta lasti, mille kaal on lubatust suurem noole antud kaldenurga puhul (lubatud tõstejõud sõltuvalt noole kaldest on märgitud noolel olevale tabelile).
- 4.24.** Noole haardeulatuse suurendamine ei tohi toimuda noole ettepoole nihutamiseega.
- 4.25.** Laaduri töö ajal ei tohi noole all olla inimesi.
- 4.26.** Kui laaduri konksu otsas on last, ei tohi tõstemehhanismi ümber lülitada asendist "Konksu tõstmine" asendisse "Noole tõstmine" ja vastupidi.
- 4.27.** Enne laaduri liikumismehhanismi sisselülitamist tuleb nool panna pikki laaduri kesktelge ja kinnitada selles asendis.
- 4.28.** Ilma blokkideta noolega laaduri kasutamisel iseliikuva kraanana tuleb jälgida autokraanale esitatavaid ohutusnõudeid:
- konksu korrasolekut ja noole ülemise osa poltide kinnitust alumisega;
 - lasti haardeseadme korrasolekut ja vastavust tõstevõimele, samuti trossi kinnitust klambrites;
 - noole allalaskmise silindri tööd ja kinnitust.
- 4.29.** Autolaaduritel töötamisel peavad juhid täitma järgmisi nõudeid:
- laaduri mootori käivitamine pukseerimise teel on keelatud;
 - töö tuleb katkestada, kui hüdroüsteemis, hüdroüsteemi juhtimisseadmetes või teistes sõlmedes on tekkinud müra, vibratsioon jt. ebanormaalsed nähud, sellest tuleb teatada tõstemasinate korrasoleku eest vastutavale isikule;
 - kütuse taseme kontrollimisel paagis ei tohi kasutada lahtist tuld ega suitsetada;
 - kuumenenud summutist tekkivate tulekahjude vältimiseks ei tohi autolaadurit jätta kergesti süttivate materjalide lähedusse;
 - töötava mootoriga autolaadurit ei tohi jätta järelevalveta;
 - kabiinist ei tohi lahkuda siis, kui last on üles tõstetud;
 - kui kütus on süttinud, ei tohi seda kustutada veega, kustutuseks tuleb kasutada tulekustutit, mulda, liiva või kolle kinni katta presendi või viltvaibaga.
- 4.30.** Materjali laadimisel autotõstukitega tükketteandja punkrisse, basseinidesse jms. süvenditesse peab nende juurde paigutama peeglid, millised võimaldavad juhil näha süvendi sisse, teisel juhul peab juht ise eelnevalt veenduma, et süvendis ei ole inimesi.
- 4.31.** Puiduveoki või autotõstuki kabiinis võib sõita kaassõitja, kui kabiinis on teine iste, inimeste vedu veoki astmetel, haaratsitel jne. on keelatud.

5. PÄRAST TÖÖD

- 5.1.** Töö lõpus on laadurijuht kohustatud:
- puhastama laaduri mustusest, vajaduse korral pesema, pühkima platvormilt ja akupatareidelt tolmu;
 - võimalike deformatsioonide, pragude ja mõlkide avastamiseks laaduri üle vaatama;
 - laskma alumisse asendisse laaduri tõsteseadise ning pidurdama masina seisupiduriga;
 - kontrollima, kas hüdroüsteemist, karterist, liikumismehhanismist, hüdraulilistest piduritest ei leki õli;
 - kontrollima elektriseadmete ja juhtmete seisukorda;
 - vajadusel panema akupatareid laadimisele;
 - talvel autolaaduri jahutussüsteemist vee välja laskma.

- 5.2. Kõigist märgatud puudustest tuleb teha märkus masina tehnilise seisukorra päevikusse, teatada masina korrasoleku eest vastutavale isikule ja tarvitusele võtta abinõud puuduste kõrvaldamiseks.
- 5.3. Pärast kõigi tööde lõppu peab laadurijuht pesema käed sooja veega ja võimaluse korral minema duši alla.

6. ERGONOOMIA

Hea istekoha eesmärk on pakkuda kehale kindlat tuge dünaamilistes asendites, mis on mugavad ning läbiviidava tööülesande või tegevusega kokkusobivad.

Istekõrgus peab olema kergesti reguleeritav ja kohandatav vahemikus, mis on kasutajale tööülesande lahendamiseks sobiv.

Hea istumisasend tähendab, et inimene istub sirgelt töö lähedal

Tööpind peaks olema peaaegu küünarvartega ühel kõrgusel, selg sirge ja õlad lõdvestatud asendis.

7. NÕUDED AVARIIOLOKORRAS

- 7.1. Kui on tekkinud avarii või õnnetusjuhtum, tuleb töö viivitamatult katkestada. Igast tööõnnetusest või avariist peab töötaja või pealtnägija viivitamatult teatama tööloõigu juhatajale või tööandjale.
- 7.2. Õnnetusjuhtumi puhul tuleb kannatanule anda esmaabi, vajaduse korral kutsuda kiirabi või toimetada kannatanu lähimasse tervishoiuasutusse.
- 7.3. Töötaja peab oskama anda esmaabi.
- 7.4. Elektri-trauma puhul tuleb katkestada vool ja eemaldada kannatanu vooluringist.
Kui voolu pole võimalik kohe katkestada, tuleb kannatanu vabastada vooluringist isoleerivat eset (kuiv riie, kuiv nõör, kuiv puitese) kasutades, ennast ohtu seadmata.
- 7.5. Kuni juhtunu uurijate kohalejõudmiseni tuleb õnnetuskohal säilitada juhtumi toimumise olukord, kui see ei kutsu esile täiendavaid ohtusid.
- 7.6. Tulekahju avastanud töötaja on kohustatud:
 - viivitamatult teatama häirekeskusele või lähimale tuletõrje- ja päästekomandole kus tulekahju on puhkenud, mis põleb, nimetama oma perekonnanime, telefoni numbri millelt te räägite ja andma vajadusel muud informatsiooni;
 - hoiatama ohtu sattunuid, rakendama abinõusid inimeste ohutuse tagamiseks ning nende väljaviimiseks tulekahju kohalt;
 - võimaluse korral asuma tuld kustutama esmaste tulekustutusvahenditega;
 - kui on süttinud kuvar, siis selle kustutamiseks ei tohi kasutada vett sest see võib vooluvõrku lülitatud kuvari puhul põhjustada elektri-trauma. Selleks võib kasutada pulber- või süsihappekustutit;
- 7.7. Tulekustutus- ja päästemeeskonna saabumisel tuleb selle juhile teatada:
 - tulekahju tekkekoht ja ulatus;
 - võimalik oht inimestele;

- muud tulekahjuga kaasnedavad võivad ohud (plahvatused, mürkkemikaalid jms.).

7. ESMAABI

Iga töötaja peab enne tööle asumist olema tutvunud esmaabi andmise juhendiga.

Kõige olulisem on tegutseda rahulikult ja läbimõeldult:

- püüda välja selgitada kannatanu seisukord;
- raske tööõnnetuse puhul helistada koheselt hädaabinumbril **112**;
- olemasolevate võimaluste piires anda kannatanule abi,
- vajadusel seisata ohtlikud seadmed, välja lülitada elektrivool jne.

Juhul kui töötajal ei ole piisavalt teadmisi esmaabi andmises, siis oodata kuni saabub selleks väljaõpetatud töötaja või kiirabi.

NB! Ebaõigete esmaabivõtete kasutamine võib kannatanu seisundit veelgi raskendada.